

ÇIKRIKLAR DURUNCA

Turhan DEMİRBAŞ
Maden Mühendisi

Güney Afrika'da, Karu yaylasının güney denizine bakan yamaçlarında, Anadolu'dan söz eden iki sarışın ihtiyar, sözlerini bir an için kestiler. İhtiyarlardan biri uzun denizci dürbünü ile uzaktaki; Fundalar arasından koşan uzun tüylü, sayıları iki - üç bini aşan tiftik keçilerini hayranlıkla izlemeye başladı. Keçiler önleri çitle çevrili ağıllara giriyor, orada uzun güzel renkli kıvr kıvr saçlarını makas altında bırakıyorlardı.

Manchester borsasına egemen olmaya aday, sekiz bin adet keçisi olan, tiftik kralı Stayvers arkadaşı Tomson'a şöyle dedi; Asya'dan bir damızlık aldım, Afrika'da ürettim. Tomson arkadaşına, şu tiftik öyküsünü anlatırmısın dedi; Koleji bitirdikten sonra Misyoner amcamla Hint gezisine çıktık. Ben gezinin yarısında Hint ticaret şirketle-

rinden birine memur oldum ve gezimi Kaşmir'e dek uzattım. Orada ünlü Kaşmir yünlerinin işlendiği tezgahları gördüm. Dünya'nın altını, oluk gibi Kaşmir'e akıyordu. Bunun nenedenide şu gördüğün keçilerdi. İngiltere'ye dönünce anlattım, güldüler. Rober Fulton icat ettiği vapuru Napolyon'a takdim ettiği zaman;" Alın bu herifi, atın bu dilenciye, bir daha söz söyletmeyin." demiş, bende ona benzemiştim. Nişanım beni desteklemiş ve teşvik etmişti. Oda belki güzel Kaşmir yünü elbiseler giyinebileceği içindi. Bilimden anlayanlara sorduğumda; Orta Asya, keçilerinin iklim itibari ile Britanya adasında yaşayamayacaklarını anlattılar.

Bir gün yolum Doğu'ya düştü, Osmanlı İmparatorluğunda bankalar açılıyor, demiryolu ayrıcalıkları alınıyordu, büyük bir ticaret şirketi beni incelemekle görevlendirdi. Kendimi; Tüccar memuru olduğumu ve incelemelerde bulunan ilahiyat uzmanı olarak tanıttım. İlahiyat uzmanı sözü ne güzel anahtarmış, bana başka dinde, fakat iyi kalpli, saf, içtenlikli birçok meslektaşların kalbini açtı. Bu dostlar müftü ve imam denen bir sürü adamdı, nereye gitsem onları buldum. Koskocaman sakalları var. Dünyayı bir meşcit gibi görüyorlar. Tanrı misafirine ikramda bulunuyorlar ve dini konuşmalar başlıyor. Onlarla dost oldum, Türkiye benim dostlarımla dolu.

Bir gün valinin verdiği yemekte, yıldızlardan söz ediliyordu. Avrupa'dan yeni gelmiş bir türk mühendis dedi ki; Yıldızlar güneşin etrafında dönerler ve sayıları sınırlıdır. Vali çok kızdı, müftü cübbesini topladı. Bende söze

karişıp şöyle dedim; Allah bilir, semeyi semadakinine, yeri yerdekilere bırakalım, diye bir söz attım. Bu söz onlara çok uygun gelmiş olmalı ki; Vali elimi sıktı, müftü ise enfiyesinden bir tutam verdi. Gençlerden şikayetçi oldular. Dinlerimiz ayrıda olsa, dinsizliğe karşı aynı cephedeyiz dedim. Boynuma sarılıp beni öptüler, çok sıkı fıki dost olduk. İncelemelerimde bana kolaylık göstermeleri için validen bir de tavsiye mektubu aldım, işim işti. Doğruca Anadolu içlerine doğru geziye başladım, elimdeki kağıdı gösterince herkes selam durdu.

Bana eşlik etmesi için vali bey kendi emir eri olan; Zaptiye çavuşunu yanıma verdi. Çavuş valinin bir dostuna karşı azami saygıyı göstermek istiyordu. Çavuş ile dilimin döndüğü ölçüde ve Doğu Dilleri Okulu'nda öğrendiğim Türkçe ile konuşmaya çalışıyordum. Anadolu'nun içlerine doğru ilerledikçe mevsim değişiyor, ağaçlar bodurlaşıyordu. Orta Anadolu'da yer yer çekilmiş sulardan kalma tuzlu tortular gözüme ilişiyordu. Bu tuzlu topraklar, buharlaşıyordu. Bir öğlen vakti buhar içinde yürürken gözüme bir sürü ilişti. Orta Asya'daki gibi kıvrır kıvrır tüylü, parlak renkli keçiler önümüzden geçmeye başladılar. Para ile bir çift tiftik keçisi almak istediğimi zaptiye çavuşuna söyledim. Bana verdiği cevap ise; Ne demek çelebi, valinin dostuna para ile olmaz dedi ve keçi çobanından istedi, adam vermek zorunda kaldı. Ben iki adet Keçi ile memleketime ve nişanlığımın yanına döndüm. Bu hayvanları yaşatabilmek için Orta Anadolu'nun iklimine uyan bir yer lazımdı. Güney Afrika'nın Karu yaylasının iklimi Anadolu'nun ikliminin aynısıydı.

Güney Afrika'ya gidenler altın ve elmas ile uğraşırken, ben ise yeni bir denemenin içinde idim, sonuç olumlu olmuştu. Ertesi yıl yeniden Anadolu gezisine çıktım. Türkiye'de parlamento sistemi olmadığından, tanıdığım

valiler görevlerinin başındaydılar. Konuşmalarda, din konularında onlara hak veren tutumum, işe yarıyordu. Hatta, benim gizlice din değiştirdiğime inanıyorlardı. Mahmudiye altını olarak verdiğim hediyeler işe yarıyordu. Ziyafetlere çağrılıyordum. Yine geziye çıktım. Sıddık çavuş yanımda idi. Onada gerekli hediyeleri getirmiştim. Keçileri sordu, bende yine götürmek istediğimi söyledim. Bir sürü görünce, çobandan yedi teke ve yedi dişi keçi benim adıma istemiş oldu. Çoban gitti, bir türlü gelmedi. Bir süre sonra boş döndü. Sıddık Çavuş sorduğunda; Onun suçu olmadığını, kadınların uğursuzluk getirir diye vermeye karşı çıktıklarını söyledi. Gavur'a mal verilmez sözünü hatırlattı.

Köye doğru devam ettik, bir yaşlı insan; Sıddık ağa, Çelebi'ye mal verilmez, bu atalardan kalmadır. Gözümüze dizimize durur. Bizim elimiz gitmez, var sen kendin al dedi. Tiftik keçilerini aldık, yola devam ettik. Akşam çamlar arasında bir handa misafir olduk. Ertesi gün yola devam ettik. Bir süre sonra dar ve sık ağaçların olduğu yerden, silah sesi duyuldu. İki taraf karşılıklı ateşe başladı. Ağaçların arasından sesler geliyordu." Hayvanları bırak, canını kurtar" diye. Nal sesleri ve silah sesleri birbirini kovaladı. Uyandığımızda başka bir köy odasında idik. Hayvanların yünleri kesildi ve siyaha boyayıp öylece kurtulmayı başardık. İskoçya'ya gittim, oradan da Güney Afrika'ya; Üzerinden onbeş yıl geçti. Bu yıl dünyada Güney Afrika yün piyasası, Anadolu'ya yegane rakip...

Kaynaklar;

- 1) Çıkırıklar Durunca – Sadri Etem Ertem
- 2) Türkiye'nin Siyasi İntiharı Yeni Osmanlı Tuzağı- Cengiz Özakıncı
- 3) Milliyet Blog 28.09.2007 tarihli yazısı – Bekir Sıtkı Gürler